

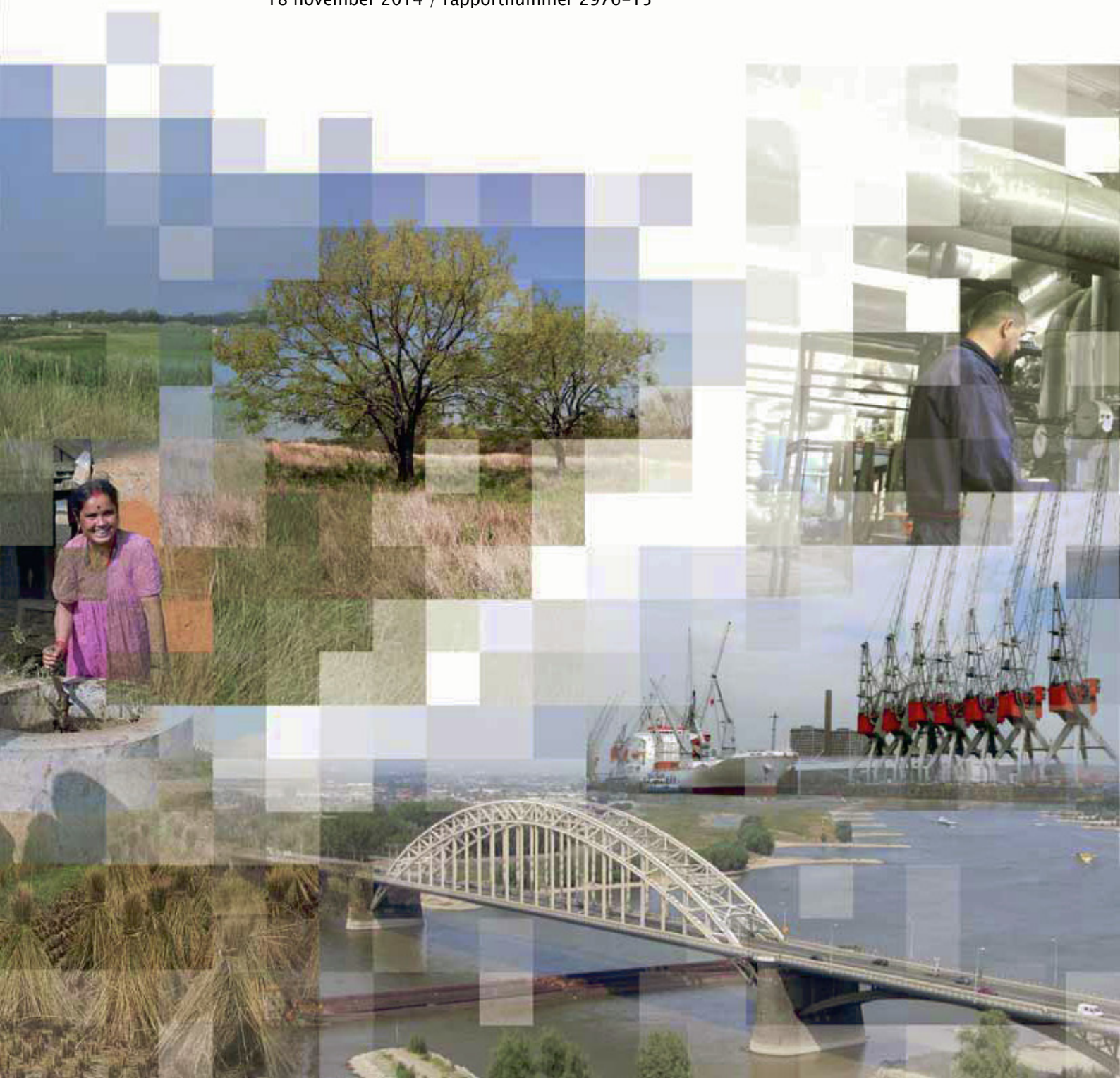

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gestuurde waterberging Valkenswaard-Zuid

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

18 november 2014 / rapportnummer 2976-15

1. Oordeel over het Milieueffectrapport (MER)

Het Waterschap De Dommel heeft het voornemen om een waterberging te realiseren in het gebied Valkenswaard Zuid. Deze waterberging maakt deel uit van het programma 'Droge Voeten', waarmee wordt beoogd wateroverlast in Eindhoven en omgeving zoveel mogelijk te voorkomen. Voor de realisatie van de waterberging wordt een Projectplan waterwet opgesteld, dat moet worden goedgekeurd door de Provincie Brabant. Ten behoeve van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. De provincie Brabant is het bevoegd gezag in deze procedure. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in het besluit over het projectplan. Het MER geeft voldoende onderbouwing van de locatiekeuze en de keuze van het voorkeursalternatief en maakt duidelijk dat de milieueffecten van deze waterbergingslocatie beperkt, neutraal of positief zijn.

De Commissie constateert op basis van dit MER dat de scope voor het programma Droge Voeten gedurende het planproces is gewijzigd. Het oorspronkelijke programma is tot stand gekomen op basis van een integraal gebiedsproces met brede afweging van belangen. Ten opzichte van het oorspronkelijke programma zijn drie waterbergingslocaties geschrapt en is gekozen voor meer afvoer via het kanalsysteem. De Commissie merkt op dat onduidelijk is welke rol het gebiedsproces en in het bijzonder het milieubelang bij deze keuze heeft gespeeld. Verder lijkt de keuze voor meer en sneller afvoeren niet in overeenstemming met het (nationale) waterbeleid, waarin vasthouden en bergen de voorkeur heeft boven afvoeren.

Bovenstaande constatering heeft geen gevolgen voor de besluitvorming over de waterberging Valkenswaard-Zuid. De Commissie adviseert om in het kader van het overkoepelende programma Droge Voeten of deeltitwerkingen daarvan een nadere toelichting te geven op de overwegingen die een rol hebben gespeeld bij de keuze voor aanpassing van het maatregelenpakket.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze enkele aandachtspunten voor het vervolgtraject.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer 2976 in te geven.

2. Toelichting op het oordeel en aandachtspunten voor het vervolg

2.1 Programma Droge Voeten en deelprojecten

De realisatie van de waterberging maakt onderdeel uit van het programma Droge Voeten. Op basis van een watersysteemanalyse en een integraal gebiedsproces zijn aanvankelijk zes deelgebieden rondom Eindhoven aangewezen als waterbergingsgebied. Voor elk van de zes deelprojecten is een m.e.r.-procedure gestart. Met deze bergingsgebieden tezamen zou de waterbergingsopgave gerealiseerd worden en waar mogelijk ook andere doelstellingen. Voor het integrale gebiedsproces is gebruik gemaakt van de wederzijdse belangen benadering (MGA). In haar advies voor reikwijdte en detailniveau voor de bovengenoemde zes m.e.r.-procedures² heeft de Commissie aangegeven dat deze benadering blijkt geeft van een zorgvuldig besluit- en participatieproces, waarmee wordt beoogd een goede belangenafweging en breed gedragen besluiten te bewerkstelligen.

Uit het onderhavige MER blijkt dat het Algemeen Bestuur van het Waterschap in april 2013 heeft besloten tot aanpassing van het oorspronkelijke programma. In plaats van zes waterbergingslocaties is gekozen voor een andere mix van maatregelen, bestaande uit drie waterbergingslocaties en het gebruik maken van extra waterafvoermogelijkheden via het Beatrix- en Wilhelminakanaal. De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de keuze voor deze maatregelen zijn in het MER aangegeven. De Commissie merkt hierover het volgende op:

- Uit het MER (inclusief bijlagen) is niet af te leiden in hoeverre milieuaspecten een rol hebben gespeeld bij de keuze voor het alternatieve maatregelenpakket. Het MER stelt (onder andere op p.27) dat de overgebleven waterbergingslocaties zijn gekozen op basis van hydrologie, ecologie, landschap en kosten, maar deze stelling wordt voor de aspecten hydrologie, ecologie en landschap niet of nauwelijks toegelicht.
- De keuze om meer water via het kanalsysteem af te voeren en de reservering voor drie waterbergingsgebieden te laten vervallen lijkt niet in overeenstemming met de voorkeursvolgorde uit het Nationaal Bestuursakkoord Water: vasthouden-bergen-afvoeren³.
- Uit het MER blijkt evenmin hoe het alternatieve pakket zich verhoudt tot het genoemde integrale gebiedsproces en de brede belangenafweging die daarvan onderdeel was. Deze zou tot overeenstemming hebben geleid over de inrichting van 6 waterbergingslocaties.

Bovenstaande kanttekeningen hebben geen gevolgen voor de besluitvorming over de waterberging Valkenswaard-Zuid. Het MER maakt duidelijk dat deze locatie geschikt is voor waterberging, zeker in combinatie met de locatie De Run. De functie en de (synergie)voordelen van deze locatie zijn helder beschreven op pagina 23 van het MER.

² Op 13 februari 2012 heeft de Commissie advies uitgebracht over reikwijdte en detailniveau voor de m.e.r.-procedures in het kader van het programma "waterberging rondom Eindhoven", zie www.commissiemer.nl, projectnummer 2600.

³ Deze voorkeursvolgorde is overgenomen in het Waterbeheerplan van het Waterschap De Dommel. Ook in een van de ingediende zienswijzen wordt gewezen op deze volgorde.

- *De Commissie adviseert om bij volgende besluiten die betrekking hebben op het programma Droge Voeten en/of deeluitwerkingen daarvan een nadere onderbouwing te geven van de keuze voor het totale maatregelenpakket en daarbij specifiek in te gaan op de rol van het milieubelang, de relatie met de voorkeursvolgorde uit het NBW en de relatie met het gevolgde integrale gebiedsproces.*

2.2 Varianten en milieueffecten

In hoofdstuk 5 van het MER is aangegeven waarom in het MER geen inrichtingsalternatieven of -varianten voor de waterbergingslocatie zijn opgenomen. Deze zijn in het voortraject wel onderzocht, maar tussentijds afgefallen wegens onvoldoende oplossend vermogen of ongewenste effecten. Dit is voldoende onderbouwd in de “Alternatievenrapportage” en achterliggende documenten.

In hoofdstuk 6 van het MER is een beknopte en overzichtelijke beschrijving opgenomen van de effecten van het voorkeursalternatief. Het MER is inhoudelijk niet altijd helder, vooral voor de aspecten natuur, landschap en cultuurhistorie. Voor landschap en cultuurhistorie geldt verder dat door het ontbreken van illustraties van bestaande waarden en de uitgevoerde landschappelijke analyse en van visualisaties van het uit te voeren voornemen, niet helder is helder hoe de effectbeoordeling tot stand is gekomen. Voor een goed begrip van de effectbeoordeling moet daarom soms worden terug gegrepen op de achtergrondrapporten.

Het MER en de achtergrondrapporten maken tezamen wel voldoende duidelijk dat de milieueffecten van het voornemen beperkt, neutraal en in sommige gevallen positief zijn.

De Commissie merkt op dat er in het MER van wordt uitgegaan dat de waterberging gemiddeld eens in de 25 jaar of minder zal worden ingezet. Het is gebruikelijk dat de organisatie, de effectiviteit en/of de techniek van het inzetten van de berging regelmatig wordt getest. Als hiervoor wordt gekozen zullen effecten van het gebruik van de waterberging vaker dan eens in de 25 jaar optreden.

- *De Commissie adviseert om bij de besluitvorming aan te geven hoe zal worden omgegaan met het ‘proefdraaien’ met de waterberging.*

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Waterschap De Dommel

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant

Besluit: Goedkeuring van het Projectplan Waterwet

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D3.2

Activiteit: Aanleg van een 'gestuurde waterberging', bestaande uit een kade, een regelwerk en doorlaten.

Bijzonderheden: De Commissie heeft op 13 februari 2012 een advies uitgebracht over reikwijdte en detailniveau voor Milieueffectrapporten voor in totaal zes waterbergingslocaties die onderdeel uit maakten van het programma "waterberging rondom Eindhoven". Het onderhavige MER maakt daarvan onderdeel uit.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Kempener Koerier van: 24 september 2014

ter inzage legging MER: 25 september tot en met 5 november 2014

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 25 september 2014

toetsingsadvies uitgebracht: 18 november 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. D.A. Boogert

drs. F.A.M. Claessen

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)

drs. A. van Leerdam

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus

op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Gestuurde waterberging Valkenswaard-Zuid, 4 augustus 2014.
- Aanmeldingsnotitie Gestuurde waterberging Valkenswaard-Zuid, 29 september 2011
- Ontwerp-projectplan waterberging Valkenswaard-Zuid, 11 juli 2014
- Alternatievenrapportage waterberging Valkenswaard-Zuid, 10 maart 2014
- Waterberging Valkenswaard-Zuid, verkenning mogelijkheden water verdelen, 14 oktober 2011
- Hydrologische berekeningen waterberging Valkenswaard-Zuid, 21 juli 2014
- Adviesdocument Archeologie, 9 juli 2014
- Monitoringsplan Valkenswaard-Zuid, 10 juli 2014

De Commissie heeft kennis genomen van 7 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 11 november van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Gestuurde waterberging Valkenswaard-Zuid

ISBN: 978-90-4214039-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

